

Eugeniusz Szymik

"Hamlet współczesny" : humanista na rynku pracy w oczach licealistów

Problemy Profesjologii nr 2, 169-174

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Eugeniusz Szymik

„HAMLET WSPÓŁCZESNY” – HUMANISTA NA RYNKU PRACY W OCZACH LICEALISTÓW

Streszczenie

Artykuł dotyczy preferencji zawodowych uczniów klas trzecich liceum i ich postrzegania szeroko rozumianej humanistyki.

Z przeprowadzonych badań wynika, że studia humanistyczne są traktowane przez młodzież jako zbędne i nieprzydatne w życiu.

„HAMLET CONTEMPORARY” – THE REPRESENTATIVE OF ARTS STUDIES ON THE WORK MARKET IN THE EYES OF STUDENTS IN GRAMMAR SCHOOL

Summary

The article concerns job preferences amongst students in third class of grammar school as well as their perception of arts subjects.

The conducted research has shown that the young treat arts studies as expendable and useless.

Artykuł niniejszy dotyczy stanowiska młodzieży licealnej wobec studiów humanistycznych i możliwości zatrudnienia, jakie one dają. Badania przeprowadzono w klasach trzecich liceum akademickiego (o profilu: matematyczno-chemicznym) w Rybniku w roku szkolnym 2009/2010. Z praktyki dydaktycznej nasuwa się wniosek, iż uczniowie tej szkoły z reguły posiadają sprecyzowane zainteresowania i orientację dotyczącą wyboru kierunku studiów już na poziomie klasy pierwszej. W szkole dominują klasy o profilach ścisłych: matematyczno-fizycznym, matematyczno-chemicznym, matematyczno-geograficznym, matematyczno-informatycznym, biologiczno-chemicznym. Z sześciu klas jednego rocznika jedna lub dwie posiadają nachylenie humanistyczne (profil humanistyczny lub klasa dwujęzyczna). Od roku 2010/2011 planuje się utworzenie w szkole klasy o profilu matematyczno – historycznym w miejsce klasy dwujęzycznej. Preferencje uczniów w wyborze profilu czy też rozszerzenie programu nauczania z przedmiotów ścisłych w dużej mierze są uwarunkowane zmianami na rynku pracy i zapotrzebowaniem w konkretnych gałęziach gospodarki. Przyczyną przekształ-

ciania oddziały humanistycznego (dwujęzycznego) w klasę o nachyleniu matematyczno – historycznym jest z jednej strony zgłoszone przez uczniów zapotrzebowanie na większą ilość godzin na rozszerzenie nauczania z matematyki, z drugiej – preferencje rekrutacyjne uczelni, ponieważ na przykład na kierunku: prawo wymagana jest (na niektórych uniwersytetach) matura z matematyki.

Poddając w wątpliwość świadomy wybór profilu klasy przez pierwszoklasistę, można postawić pytanie: czy proporcja profilów – ścisłych i humanistycznych w szkole naprawdę odzwierciedla wyobrażenia młodzieży o szeroko rozumianej humanistyce? Chcąc uzyskać odpowiedź na nie, przeprowadziłem badania metodą sondażu diagnostycznego, oparte o technikę ankiety i kwestionariusze ankietowe jako narzędzia badawcze.

Przygotowana ankieta koncentrowała się wokół dwóch głównych zagadnień, jakie kierunki według współczesnych licealistów są uważane za humanistyczne? Oraz, jaką perspektywę zatrudnienia znajdują, w ocenie badanych licealistów, absolwenci tych kierunków?

Narastające tendencje „technokratyczne” budzą refleksje dotyczące miejsca humanistyki we współczesnym świecie, prowadzą wręcz do pytania: czy jest w nim miejsce dla humanistów, miłośników literatury, teatru, sztuki?

W opinii młodzieży pojawił się obraz humanisty jako nieudacznika, marzyciela, człowieka oderwanego od rzeczywistości.

Poniżej przedstawiam kwestionariusz ankietowy.

A. Jakie, Twoim zdaniem, kierunki studiów można uznać za humanistyczne? Wypisz 10 przykładów wg przyjętej hierarchii: 1 – kierunek najbliższy w znaczeniu terminu „studia humanistyczne”.

B. Co, Twoim zdaniem, oznaczają terminy: „humanista”, „studia humanistyczne”?

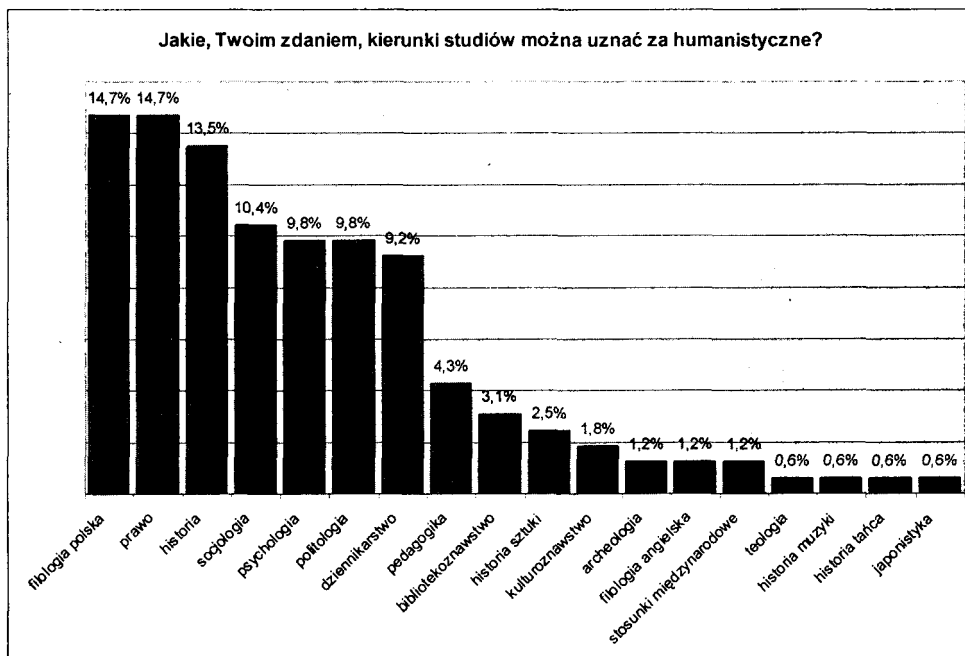
C. Jakie możliwości pracy daje, Twoim zdaniem, ukończenie kierunków wymienionych przez Ciebie w punktach 1 – 5? Wypisz wszystkie możliwości, jakie Ci się nasuwają.

D. Czy łatwo, Twoim zdaniem, znaleźć pracę w dziedzinach wymienionych przez Ciebie w punkcie „C.”? Uzasadnij Twoje stanowisko.

E. Czy, Twoim zdaniem, studia humanistyczne są popularne czy niepopularne wśród młodzieży? Jaka jest, Twoim zdaniem, przyczyna tego zjawiska?

Badaniami sondażowymi objęto 163 uczniów, wśród których największy odsetek stanowili uczniowie z klas o profilach ścisłych, natomiast najstąbiej były reprezentowane klasy o nachyleniu humanistycznym.

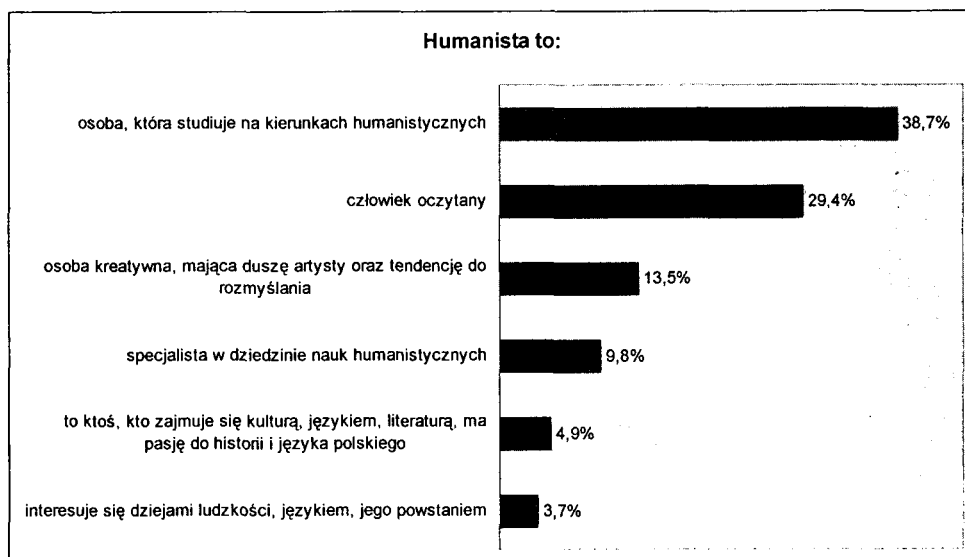
Opinie uczniów zostały zaprezentowane w formie poniższych wykresów.

Wykres 1. Kierunki humanistyczne studiów postrzegane przez licealistów

Źródło: badania własne

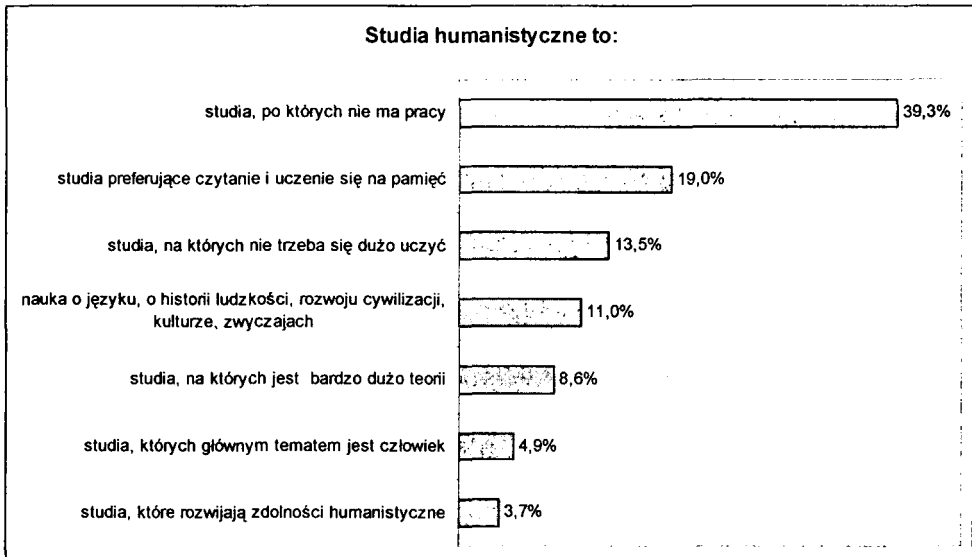
Wyniki badań wskazują, iż w opinii młodzieży kierunki humanistyczne to przede wszystkim: filologia polska, prawo i historia.

Wykres 2. Stereotyp humanisty w oczach licealisty

Źródło: badania własne

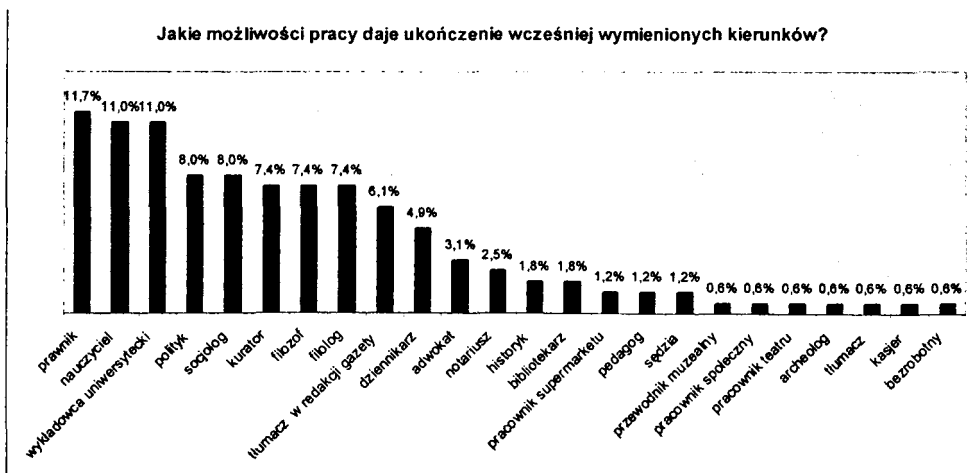
Humanista postrzegany jest na ogół pozytywnie jako człowiek wykształcony i wrażliwy.

Wykres 3. Postrzeganie studiów humanistycznych przez licealistów

Źródło: badania własne

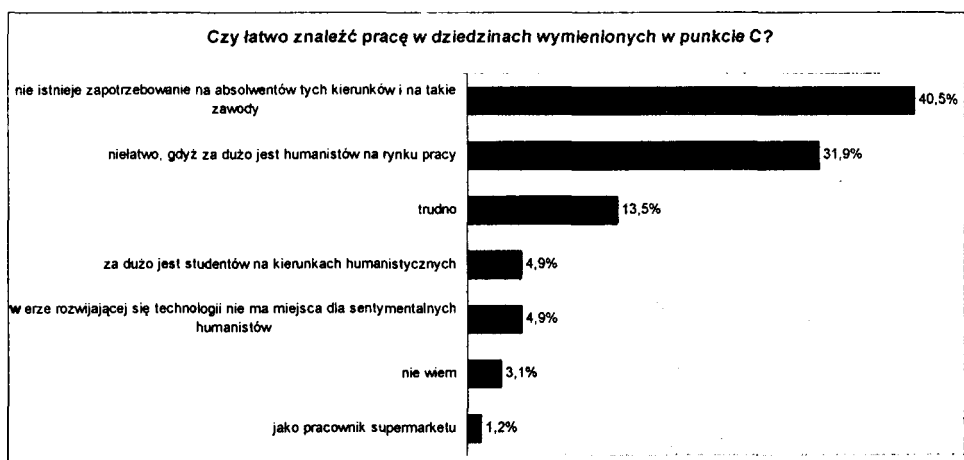
Z powyższego zobrazowania wyników badań [W3.] wynika, że młodzież uważa kierunki humanistyczne za studia, które nie dają perspektyw zatrudnienia.

Wykres 4. Perspektywy zdobycia zawodu na studiach humanistycznych

Źródło: badania własne

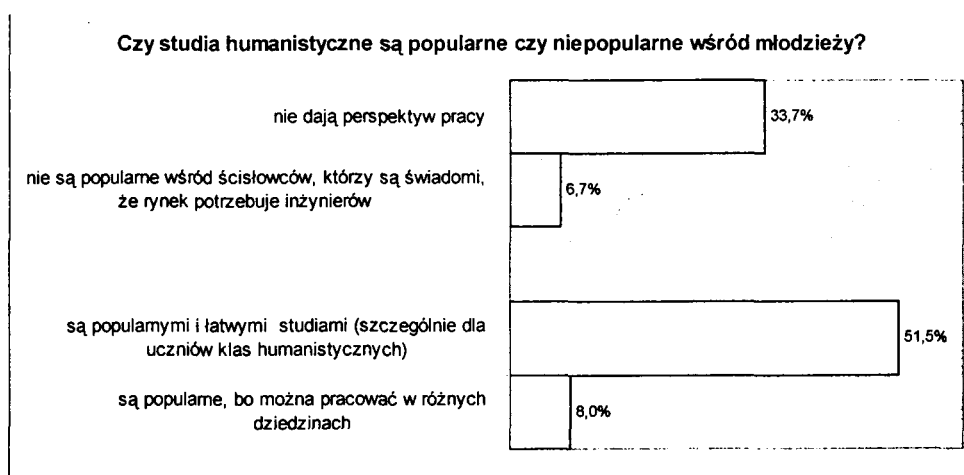
Powyższy wykres [W4.] ilustruje, jakie możliwości zatrudnienia po studiach humanistycznych dostrzegają uczniowie liceum. Najczęściej widzą humanistę jako prawnika, nauczyciela, wykładowcę uniwersyteckiego, ewentualnie polityka, socjologa, kuratora, filozofa lub filologa.

Wykres 5. Perspektywy zatrudnienia po studiach humanistycznych

Źródło: badania własne

Zamieszczone na wykresie wyniki badań [W5.] uwiadcniają nam, że uczniowie mają świadomość, iż studia humanistyczne nie dają perspektyw pracy, bowiem w opinii licealistów nie istnieje zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków na rynku pracy.

Wykres 6. Popularność studiów humanistycznych w opinii uczniów liceum ogólnokształcącego

Źródło: badania własne

Z danych zamieszczonych na powyższym wykresie [W6.] wynika, iż uczniowie uważają studia humanistyczne za łatwe, ale niedające perspektyw zatrudnienia. Popularność tych kierunków studiów młodzież łączy z ich rzekomą łatwością, a nie z możliwością znalezienia pracy.

Podsumowanie

Na podstawie uzyskanych wyników badań można wysnuć wniosek, że studia humanistyczne są traktowane przez młodzież jako zbędne, zaś humaniści są postrzegani jako, używając terminologii Żeromskiego, „Hamleci współcześni”¹. Mimo iż z badań wyłaniał się pozytywny wzorzec humanisty, we współczesnym zmaterializowanym świecie humanista jest uważany za „dziwoląga”, niepragmatycznego nieudacznika².

Recenzent: Marek Rybakowski

¹ W ten sposób Żeromski określił swego bohatera dra T. Judyma – idealistę, społecznika, altruistę, człowieka niepraktycznego, niedbającego o dobra materialne, poświęcającego swe życie wyższej idei.

² Twierdzenie autora, z którym nie zgadza się recenzent artykułu (*przypis recenzenta*).